

HIJ IS VERREZEN !

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088
V.U.: FR. GEERTS, WILGENLAAN 21, 2390 MALLE

NR. 5 / SEPTEMBER-OKTOBER 2003
AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

DE RODE DRAAD

DE eenentwintigste eeuw moest de gouden eeuw worden, maar in plaats daarvan heerst overal chaos. De oorlog heeft Irak in zijn greep en nadert de grenzen van Iran. Afrika staat in vuur en vlam. Colombia dreigt een val voor de Amerikanen te worden. In Oceanië teistert een etnische guerilla sinds vier jaar de Salomoneilanden. In Europa gaan de machtige staten van weleer tenonder...

Kan het ons verbazen dat onze planeet in brand staat, vermits we *in staat van oorlog met de Hemel* zijn? Deze staat van oorlog duurt al veertig jaar en is begonnen toen een oecumenisch concilie, dat in Rome alle bisschoppen van de hele wereld samenbracht, uitdrukkelijk geweigerd heeft te gehoorzamen aan de wil van de Allerheiligste Maagd Maria. De Moeder van God daalde uit de Hemel neer in 1917 om in eigen persoon aan drie kleine Portugese kinderen de wil van God te laten horen en zijn plan om aan onze generatie de vrede te geven, en om hen door visioenen te tonen « *wat weldra zou moeten gebeuren* » (Ap. 1, 1).

EEN CONCILIE IN OORLOG MET GOD

Het bidden van het rozenhoedje is het eerste gebod van het Verbond dat God meer dan tachtig jaar geleden opnieuw wou sluiten met de wereld, na een einde te hebben gemaakt aan de Eerste Wereldoorlog, zoals Hij eertijds de Zondvloed deed ophouden: « *Bid elke dag het rozenhoedje om de vrede te bekomen voor de werelden heteinde van de oorlog* ». De H. Maagd is dit tot zevenmaal toe komen vragen. De zevende keer, te Pontevedra in 1925, voegde zij aan de vraag van het rozenhoedje ook die van de biecht en de eeherstellende communie van de eerste zaterdagen toe. Maar het verzoek van kardinaal Cerejeira, patriarch van Lissabon, onderkend door honderddertien bisschoppen, werd door het Concilie afgewezen: Vaticanum II weigerde om het bidden van het rozenhoedje aan te bevelen! In de conciliaire Akten wordt de Rozenkrans niet één enkele keer vermeld.

Tussen “de geest van het Concilie” en de wil van Onze-Lieve-Vrouw bestaat dus een radicale onverenigbaarheid.

Tweede gebod: *de toewijding van Rusland aan het Onbevlekt Hart van Maria door de Paus en alle bisschoppen met hem verenigd om de bekering van Rusland te bekomen en hierdoor de vrede voor de wereld*. Onze-Lieve-Vrouw heeft aangekondigd dat Zij op het gepaste tijdstip deze toewijding zou komen vragen. Ze heeft dit gedaan in 1929 te Tuy. Maar de pausen hebben niet gewild: noch Pius XI, noch Pius XII, noch Joannes XXIII, noch Paulus VI. Meer nog: gebonden door de geheime verbintenissen die door deze twee laatste pausen tegenover Moskou waren aangegaan, heeft Vaticanum II geweigerd om een veroordeling uit te spreken over de « *dwalingen van Rusland* », *oorzaak van oorlogen en vervolgingen tegen de Kerk*, zoals het luidt in het “*Geheim*”, de grote voorspelling die aan de drie kinderen werd toevertrouwd op 13 juli 1917.

Met « *dwalingen van Rusland* » doelde O.-L.-Vrouw vooreerst op de eeuwenoude dwaling van het orthodox schisma, dat Rusland sinds 1448 scheidt van Rome; op de tweede plaats had zij de marxistische dwaling voor ogen, die op 13 juli 1917 nog geen bezit had genomen van Rusland maar dat drie maanden later wel zou doen. De H. Maagd bestempelde dus als “*dwaling*” een ideologie die het wereldepiscopaat, verenigd rond de Paus in een Concilie te Rome,

zou weigeren te veroordelen!

Tussen het onderricht van het Concilie en het onderricht van Onze-Lieve-Vrouw bestaat dus een radicale onverenigbaarheid.

HET GEDULD VAN EEN HEILIGE

Hoe ernstig en aanstootgevend deze tegenstand van de kerkelijke overheid ook is, het is geen reden voor een schisma. Zich afscheuren van de Kerk komt neer op het toevoegen van

« Ik vraag u, hemelse Moeder, om mijn pen te willen vasthouden zodat ik trouw de Boodschap mag overbrengen die God mij langs U om heeft willen toevertrouwen. »

een kwaad aan een ander kwaad, zoals abbé de Nantes sinds 1970 onophoudelijk herhaalt tegenover de volgelingen van Mgr. Lefebvre. Geheel in dezelfde lijn schreef zuster Lucia aan een van deze volgelingen op 3 juli 1989 : « **Er bestaat niets ter wereld dat kan rechtvaardigen dat men breekt met de hoofdzaak omwille van wat bijkomstig is.** » Het vervolg van deze onuitgegeven brief is werkelijk geïnspireerd : « **Petrus is uitgegleden en gevallen, en nochtans is Christus aan hem het hoogste bestuur van zijn Kerk blijven toevertrouwen.** » Deze woorden verwijzen niet alleen naar de verloochening door Petrus tijdens de Lijdensweek ; met de naam “*Petrus*” duidt zuster Lucia ook zijn opvolger aan. Als zij aan haar correspondent laat verstaan dat deze opvolger uitgegleden en zelfs gevallen is, dan is dat om eraan te herinneren dat de Paus hoe dan ook het opperste Hoofd van de Kerk blijft.

Te bewonderen is de verbondenheid, of beter nog de solidariteit met Petrus in zijn fouten, die deze heilige oproept als ze eraan toevoegt : « **Wat ons ontbreekt is de nederigheid van Petrus die zijn fouten erkende, erover weende en er vergiffenis voor vroeg.** »

Als men deze regels leest, moet men denken aan het visioen dat Jacinta op zekere dag had over « **de Paus, in een groot huis neergeknield voor een tafel, het hoofd in de handen en wenend.** » Waarom zou de Paus anders wenen dan uit berouw ? En om welke verloochening tenzij diegene waartoe Paulus VI het initiatief nam met de afkondiging op 6 augustus 1964 van de encycliek *Ecclesiam suam*, waarin hij zich opmaakte voor een « *vriendelijke en broederlijke dialoog* » met de mensen van alle godsdiensten, en zelfs met atheïsten en communisten, in plaats van hen op te roepen tot bekering. Door de « *dialoog* » aan te bieden aan de verschillende stromingen van geloof en ongeloof miskende de Paus niet alleen de martelaren en geloofsbelijders van weleer, die de valse godsdiensten en het atheïstisch communisme bestreden hadden als werktuigen van Satan, maar ook Onze-Lieve-Vrouw zelf, die al zo lang aan de pausen vroeg om Rusland toe te wijden aan haar Onbevlekt Hart om het te *bekeren* !

Tussen de conciliaire en post-conciliaire « nieuwe evangelisatie » enerzijds en de missioneringspastoraal van Onze-Lieve-Vrouw anderzijds bestaat dus een radicale onverenigbaarheid.

Het visioen dat het grote “Geheim” van Fatima afsluit, bevestigt trouwens het traditionele adagium volgens hetwelk *het bloed van de martelaren het zaad is voor christenen* : « **Onder de beide armen van het Kruis stonden twee Engelen, ieder met een kristallen schenkan in de hand. Daarin verzamelden zij het bloed van de Martelaren en daarmee besprenkelden zij de zielen die naderden tot God.** »

Het is deze drievoudige radicale onverenigbaarheid tussen wat de conciliaire Kerk nastreeft en wat de Allerheiligste Maagd Maria wil die de huidige toestand van de Kerk en de wereld verklaart.

De kardinalen Ratzinger en Sodano durven beweren dat « *de gebeurtenissen waarnaar het derde deel van het Geheim van Fatima verwijst voortaan tot het verleden lijken te behoren* ». Abbé de Nantes heeft hen geantwoord : « Men moet met blindheid geslagen zijn om in het hemelse visioen van het Derde Geheim niet een film te zien van de verschrikkingen van onze tijd. De *vlammen* die uit het *vurig zwaard* van de doodsengel te voorschijn schieten, zijn dat niet de oorlogen die zich

van de ene pool tot de andere verspreiden in Afrika, Azië, Zuid-Amerika, de Balkan, Palestina, en die dreigen de hele wereld in brand te steken ? » Deze regels dateren van vóór 11 september 2001. Hoe kan men ontkennen dat ze de huidige toestand van onze planeet weergeven... en die van morgen, als we blijven weigeren om te gehoorzamen aan de Onbevleete Maagd, die vanuit haar rechterhand de genade, het licht en de kracht van God doet stralen : « **Ze [de vlammen] doofden uit bij het contact met het schitterend licht dat Onze-Lieve-Vrouw er vanuit haar rechterhand liet op vallen.** »

« **ARME LUCIA !** »

Het is omdat abbé de Nantes sinds veertig jaar deze onverenigbaarheid aanklaagt en er alle dramatische gevolgen van inschat, dat hij in mei 2000, daags na de zaligverklaring van Francisco en Jacinta, uitriep : « *Arme Lucia !* » Tijdens deze plechtigheid, had kardinaal Sodano een tip opgelicht van de sluier die over het Derde Geheim hing maar er tegelijkertijd een onjuiste verklaring voor gegeven. Sindsdien herhaalt abbé de Nantes onophoudelijk : « *Arme Lucia !* » Waarom ? Welk drama maakt de nederige karmelietes, boodschapper van de diep bedroefde Onbevleete Maagd, mee in haar klooster te Coimbra ?

Hernemen we haar waarschuwing tegen het schisma. Zuster Lucia gaat als volgt verder : « **De boete die God wil en van ons vraagt, is dat we onze eigen zonden nederig erkennen, dat we vergiffenis vragen en ons leven veranderen.** » Welnu, er was een Paus die zo sprak : de Paus die de kinderen van Fatima in een visioen zagen, aan het hoofd van een lange stoet martelaren : « **een Bisschop in het Wit gekleed, die aan de voet van een groot Kruis dat uit ruwe stammen opgetrokken was op de top van een steile berg gedood werd, na een grote stad te zijn doorgetrokken die voor de helft verwoest was.** »

In augustus van dit jaar vierden wij de vijfentwintigste verjaardag van de verheffing van JOANNES-PAULUS I, de Paus van het Derde Geheim, op de pauselijke troon. Zijn pontificaat duurde slechts drieëndertig dagen : vluchtig « **beeld dat een spiegel weerkaatst als iemand er voorbijkomt** », « **in een immens licht dat God is** ». De kinderen van de duisternis brachten hem om het leven : hij « **werd gedood aan de voet van het Kruis** », zoenoffer voor een Kerk die volhardt in de ongehoorzaamheid.

Sinds 1960 – de uiterste datum die door Onze-Lieve-Vrouw werd vastgesteld voor de bekendmaking van het Derde Geheim, « *omdat alles dan duidelijker zou zijn* » – is de Kerk « **een grote stad voor de helft verwoest** ». Wij zijn getuige van de dramatische processie van bisschoppen, priesters, geestelijken en zusters, zonder de leken te vergeten, mannen en vrouwen van uiteenlopende rangen en standen, die een steile berg beklimmen in de richting van een groot Kruis op de top.

Zoals abbé de Nantes, maar volgens haar eigen roeping, maakt zuster Lucia dit drama mee, als een vernedering, een uitboeting en een vorm van eerherstel. Daarbij hoedt zij zich nauwgezet voor elke vorm van ketterij én van schisma. Zij getuigt van de ware devotie tot het Onbevleete Hart van Maria : Toewijding, Eerherstel, Vertrouwing. Dát is wat God behaagt, omdat het de triomf van het Onbevleete Hart naderbij brengt en de overwinning ervan op het hart van de H. Vader die, uiteindelijk, Rusland aan haar Hart zal toewijden. « **En aan de wereld zal een tijd van vrede gegeven worden.** »

broeder Bruno van Jezus

JEAN-PAUL Ier LE PAPE DU SECRET

TOUTE LA VÉRITÉ SUR FATIMA

Tome IV

Frère François de Marie des Anges

CRc

JOANNES-PAULUS I

DE PAUS VAN HET GEHEIM

DE VOLLEDIGE WAARHEID OVER FATIMA – VOLUME IV

Op 13 juli 2003 verscheen het vierde deel in de reeks over de Verschijningen van Onze-Lieve-Vrouw te Fatima. Het werd geschreven door broeder François van Maria ter Engelen, die al geruime tijd bezig is met de gedetailleerde studie van de Boodschap die de Allerheiligste Maagd in 1917 in Portugal aan de Kerk schonk.

546 pagina's, 51 illustraties. Ingehaaid : € 16. Ingebonden : € 23.

Te bestellen bij : Fr. Geerts, Wilgenlaan 19, B-2390 Westmalle. Portkosten : € 5.

DE VOLLEDIGE WAARHEID OVER FATIMA

REEDS geruime tijd geleden gaf abbé Georges de Nantes aan enkele broeders van zijn communauté de opdracht om de Verschijningen te Fatima en het Geheim dat Onze-Lieve-Vrouw aan de drie herderskinderen toevertrouwde op een grondige en degelijke manier te onderzoeken en hun bevindingen op schrift te stellen.

Vier volumes werden ondertussen gepubliceerd.

In volume I, *LA SCIENCE ET LES FAITS* (« De wetenschap en de feiten »), wordt een grondige analyse van de historische gebeurtenissen gemaakt en wordt het « negationisme » van de voornaamste tegenstander van de echtheid van de Verschijningen, de Vlaamse jezuïet pater Dhanis, weerlegd.

Volume II, *LE SECRET DE L'ÉGLISE* (« Het Geheim en de Kerk »), verhaalt het heldhaftig leven van de onlangs zalig verklaarde zienertjes Francisco en Jacinta : hun levensverhaal getuigt op de meest ontroerende wijze van het visioen van de hel, dat het voorwerp uitmaakt van het eerste deel van het “Geheim”. De grote voorspellingen van het tweede deel, door Onze-Lieve-Vrouw

op 13 juli 1917 toevertrouwd aan Lucia, Francisco en Jacinta, werden bewaarheid in de loop van de jaren 1918 tot 1942 : de miraculeuze redding van Portugal, de gruwelen van de stalinistische Goelagarchipel, de Spaanse burgeroorlog, het kosmisch verschijnsel van 25 januari 1938 dat de straf van de Tweede Wereldoorlog aankondigde – een oorlog die bekort werd dank zij de toewijding van de wereld aan het Onbevleete Hart van Maria op 31 oktober 1942.

Onder de titel *LE TROISIÈME SECRET* (« Het Derde Geheim ») brengt volume III, verschenen in 1986, de geschiedenis van de periode 1942-1960, in het licht van dezelfde voorspellingen. Het bleef echter gissen naar de inhoud en de draagwijdte van het derde deel van het Geheim, dat volgens de wil van Onze-Lieve-Vrouw nochtans uiterlijk in 1960 had moeten bekend gemaakt zijn.

Veertig jaar hebben we nog moeten wachten ! Sedert 26 juni 2000 is er geen « Geheim » meer. Maar er rest nog een groot raadsel, dat broeder François tracht te ontrafelen in volume IV :

JOANNES-PAULUS I, DE PAUS VAN HET GEHEIM

« *De bisschop in het wit gekleed* », de goede Herder die de drie zienertjes van Fatima op 13 juli 1917 in een visioen een steile berg zagen opklimmen om aan de voet van het grote Kruis op de top ter dood gebracht te worden, kan alleen maar onze geliefde Albino Luciani zijn !

Wij ontdekken in dit boek zijn toenemende devotie voor Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, die een hoogtepunt bereikt in zijn door de Voorzienigheid gewilde ontmoeting in juli 1977 met zuster Lucia in de karmel van Coïmbra. Daar openbaart zij hem zijn unieke roeping... Eén jaar later is hij Paus, voor slechts drieëndertig dagen. Zijn pontificaat en het drama van zijn dood worden verhaald in een lang en uitermate boeiend hoofdstuk, dat men ongetwijfeld in één ruk zal uitlezen en dat niemand onberoerd kan laten.

Ronduit onbegrijpelijk is daarentegen de houding van de Pausen Joannes XXIII, Paulus VI en Joannes-Paulus II, die zich hardnekkig verzetten tegen de dringende verzoeken van de Onbevleete Maagd. Het Vaticaan deinst daarbij niet terug voor het vervalsen van de boodschap van zuster Lucia, vanaf 1989. Het negatieve oordeel van de zieneres over de door de huidige Paus uitgesproken offerformule met betrekking tot de *wereld* – in de plaats van de door de H. Maagd gevraagde toewijding van *Rusland* – wordt in het boek van broeder François met onbetwifelbare bewijzen gestaafd.

Zeer interessant is ook de bijdrage over de voormalige Portugese president Salazar, waarover de auteur onuitgegeven documenten ter beschikking had. De volharding en de met succes bekroonde strijd van deze grote staatsman hebben eveneens met een “geheim” te maken : Salazar had van zuster Lucia een hemelse boodschap gekregen over de « goddelijke politiek » in Portugal, Land van Maria.

Veel aandacht gaat in dit nieuwe boek uiteraard ook uit naar de persoon van zuster Lucia, die nog steeds in leven zijnde laatste zieneres van Fatima. De briefwisseling van de heilige karmelites, opnieuw in de juiste context geplaatst en in verband gebracht met de thema's van het Geheim, openbaart de rijkdom van haar ziel. Uit alles blijkt hoe grenzeloos haar toewijding voor de Boodschap van onze hemelse Moeder was én is.

Het laatste boek van zuster Lucia, *Apelos da mensagem de Fatima*, gepubliceerd op 8 december 2000, werd officieel voorgesteld als haar « testament ». Maar is dat werkelijk zo ? Op deze vraag antwoordt broeder François met groot inzicht.

Ongetwijfeld bewijzen de deugden van zuster Lucia, waaronder vooral haar indrukwekkende nederigheid en haar heldhaftig geduld opvallen, dat zij een waarachtige boodschapster van de Hemel is. Haar openbaringen zijn van goddelijke oorsprong, en wij zullen de schitterende beloften van Onze-Lieve-Vrouw onder onze ogen werkelijkheid zien worden !

EDITH STEIN

HET RELAAS VAN EEN BEKERING

Over de boeiende figuur van Edith Stein (1891-1942), de joodse filosofe die zich bekeerde tot het katholicisme en intrad in de Karmel, werd al zeer veel geschreven. Ook broeder Bruno Bonnet-Eymard wijdde dit voorjaar een uitvoerig artikel aan haar, waarin hij haar marteldood in het concentratiekamp ziet als een bewust gebracht zoenoffer voor de bekering van haar volk. Wij publiceren de vertaling van deze studie in twee delen. In het eerste deel staat de bekering van Edith Stein centraal, in het tweede haar martelaarschap.

EDITH Stein werd geboren in de eertijds Duitse stad Breslau, de hoofdstad van Silezië, het huidige Wrocław in Polen, op 12 oktober 1891. Ze was het elfde en jongste kind van een joods gezin, waarvan vier kinderen op jonge leeftijd gestorven waren. Toen Edith nog maar twee jaar oud was, overleed haar vader, eigenaar van een groothandel in hout, tijdens een zakenreis aan een beroerte. Haar moeder, een zelfstandige en fiere vrouw die wist wat zij wilde en heel energiek was, nam de leiding van de zaak in handen en deed het bedrijf floreren. Tegelijkertijd voedde ze zelf haar zeven kinderen op in de strikte naleving van de joodse Wet, met zijn vasten- en feestdagen en met zijn rabbijns ceremonieel dat niet alleen in de synagoge maar ook thuis nauwgezet onderhouden werd :

« Bij het betreden van het huis werd men getroffen door de karakteristieke sfeer van een sedert jaren bewust in ere gehouden joodse traditie. De grote etsen, die gebeurtenissen uit de geschiedenis van Israël voorstelden, het mooie snijwerk van kasten en kisten, dat slechts uit Bijbelse motieven bestond, verplaatsten de bezoeker als het ware in het Oude Testament... Mevrouw Stein was joodse, en zij ging er trots op dit ten volle te zijn. In het onderhouden van de joodse ritus gaf zij een onberispelijk voorbeeld, en zij zag er nauwlettend op toe dat al haar kinderen dit voorbeeld volgden » (moeder Teresia Renata, p. 13-14)(*). Zo werd elke maaltijd begeleid met het opzeggen van de vaste dankgebeden in het Hebreeuws en werd het vaatwerk na elk gebruik op de voorgeschreven rituele manier gereinigd.

Op school muntte Edith, die opvallend begaafd was, al vlug uit boven haar vriendinnetjes die allemaal ouder waren dan zij. Omdat ze er niet verwaand van werd, en zich altijd bereid toonde om de zwakkeren te helpen, hield iedereen van haar. *« Van jongs af aan wist ik dat goedheid meer waard is dan verstand »,* schreef ze later.

Toen ze veertien jaar was, onderbrak ze plotseling haar studies ; twee jaar later nam ze de draad weer op. Wat gebeurde er ondertussen ? Naar eigen zeggen verloor Edith bij het begin van haar ontwikkeling van kind tot jonge vrouw het geloof van haar jeugd en stopte ze heel bewust met bidden...

« Mevrouw Stein had de intellectuele ontwikkeling van haar jongste dochter met rechtmatige trots gevolgd, maar niet geheel zonder bezorgdheid. Edith was namelijk wel heel verstandig, maar niet erg godsdienstig. Tot nu toe had zij zich nog over geen enkele geloofsovertuiging uitgesproken en voor het jodendom toonde zij weinig interesse. Tot haar 21ste jaar noemde zij zich atheïste, vermits zij het geloof in het bestaan van God niet bezat » (moeder Teresia Renata, p. 25).

GEBOREN VOOR DE ROEM

« In mijn dromen zag ik altijd een glanzende toekomst vóór mij. Ik

De beide jongste kinderen rond 1899 : links Erna, rechts Edith. Zij bleven heel hun leven onafscheidelijk, maar Erna zou zich nooit bekeren.

Edith werd geboren op de Verzoendag, Jom Kippoer, een dag van vasten en boete : « Mijn moeder heeft aan dit feit altijd grote waarde gehecht en ik geloof dat dit méér dan al het andere ertoe heeft bijgedragen om haar jongste kind voor haar bijzonder dierbaar te maken » (Mijn jeugd, p. 75).

(*) Nauwelijks tien jaar na de dood van Edith Stein, vandaag de H. Teresia Benedicta van het Kruis, verscheen reeds de zesde uitgave van haar levensverhaal : *Edith Stein, Lebensbild einer Philosophin und Karmelitin*, door moeder Teresia Renata van de H. Geest, priorin van de karmel van Keulen (Nürnberg 1952). Het is hoofdzakelijk op de met getuigenissen aangevulde Franse vertaling van dit standaardwerk – dat ook in het Nederlands vertaald werd : *Edith Stein, jodin, geleerde en carmelites*, Bilthoven-Antwerpen 1951 – dat broeder Bruno zich baseerde voor zijn studie, vermits « alle levensbeschrijvingen die na Vaticanum II verschenen jammer genoeg aangetast zijn door aanvechtbare interpretaties ». Van essentieel belang is verder ook de autobiografie die Edith Stein vanaf 1933 schreef ; zij verscheen in Nederlandse vertaling onder de titel *Mijn jeugd. Uit het leven van een joodse familie* (Brugge-Utrecht, DDB, 1967).

Als in dit artikel uit deze beide werken geciteerd wordt, verwijst de paginering naar de aangehaalde Nederlandstalige uitgaven. Wij hebben ons ook de vrijheid veroorloofd om de tekst van broeder Bruno met bijkomende uittreksels aan te vullen.

droomde van geluk en roem, want ik was ervan overtuigd dat ik voorbestemd was tot iets groots, en dat ik helemaal niet paste in de kleine burgerlijke verhoudingen waarin ik geboren was » (Mijn jeugd, p. 81).

Na het beëindigen van haar middelbare studies ging Edith in 1911 naar de Universiteit van Breslau, waar ze zich al vlug specialiseerde in de filosofie. Als enige vrouwelijke toehoorder volgde zij de colleges in proefondervindelijke psychologie van de joodse professoren Stern en Hönigswald. Eén van hen begon op een dag zijn uiteenzetting dan ook met de opmerking: « *Als ik zeg: "Heren", dan spreekt het voor zich dat ik mij ook richt tot de dame in uw midden!* »

Om haar moeder niet voor het hoofd te stoten verzegelde Edith haar naar de synagoog, maar zonder overtuiging. Zij bleef atheïstisch tot aan... de ontdekking van de fenomenologie van Edmund **Husserl**, in wie ze « *dé filosoof van onze eeuw* » zag.

Edith Stein was zo onder de indruk van het vernieuwende denken van Husserl dat ze zich in de filosofie onderdompelde zoals men zich op de godsdienst werpt. « *Ik was éérentwintig jaar* », schrijft ze, « *en ik was vol verwachting. De psychologie had me ontgoocheld. Ik was tot het besluit gekomen dat deze wetenschap nog in haar kinderschoenen stond, dat haar nog het noodzakelijk fundament van heldere grondideeën ontbrak en dat zij niet in staat was om uit zichzelf dit fundament te leggen. Maar het weinige dat ik kende van de fenomenologie trok me erg aan, omdat het haar precies te doen*

was om zo'n verhelderingswerk en zij de gedachten-uitrusting die men nodig had, van meet af aan zelf smeedde » (Mijn jeugd, p. 226-27).

EDMUND HUSSERL (1859-1938), DE WEGBEREIDER

De stichter van de filosofische fenomenologie was van vorming een wiskundige die zich ook had toegelegd op de positieve wetenschappen. Zijn levensdoel werd evenwel de beoefening van de wijsbegeerte, waartoe hij gedreven werd door zijn liefde voor de objectieve waarheid. Van 1901 tot 1916 was Husserl hoogleraar in Göttingen, nadien doceerde hij in Freiburg im Breisgau tot aan zijn emeritaat in 1928.

In 1900 publiceerde hij zijn *Logische Untersuchungen*, waarmee hij de strijd aanbond tegen het relativisme en het subjectivisme van zijn tijdgenoten. Over het ontstaan van de fenomenologie schrijft Edith Stein: « Het eerste deel van de *Logische Untersuchungen* betekende de volledige breuk met het relativisme onder gelijk welke vorm, en deed een nieuwe richting ontstaan in het begrip van de objectieve waarheid. Husserl leerde zijn studenten de cultus van de objectieve methode van denken. Hij zag graag dat hun geest zich plooidde naar de tucht van de exacte wetenschappen. Hij prentte zijn studenten een afkeer in voor iedere vooraf « vaststaande » formule. Het is juist deze diepgaande vernieuwing van de manier om het vraagstuk van de kennis van het *zijn* aan te vatten, die zo'n grote indruk op zijn eerste leerlingen maakte. »

Twee jaar vóór zijn dood schreef de filosoof aan de ondertussen tot het katholicisme bekeerde Edith Stein: « Het leven van de mens is niets anders dan een weg naar God. Ik heb getracht het doel te bereiken *zonder* theologie, *zonder* bewijzen en *zonder* methoden. Met andere woorden: ik heb gepoogd God te bereiken *zonder* God... Ik moest God uit mijn wetenschappelijk denken uitschakelen **om de weg te openen voor hen die, zoals u, de weg niet kenden van hen die door de Kerk gaan...** »

De term "fenomenologie" is afgeleid van de Griekse woorden *phainomenon* en *logos*, en betekent dus de "leer van de verschijnselen". « *De fenomenologie houdt zich bezig met de analyse en de beschrijving van de bewustzijnsfeiten. Had Kants opvatting van deze term een subjectivistische inslag, Husserls fenomenologie daarentegen keerde terug tot het object, in zoverre de nadruk gelegd werd op de analyse en beschrijving van wat met onze begrippen en oordelen bedoeld wordt* » (moeder Teresia Renata, p. 29).

Hiermee wordt het belang van Husserl goed aangegeven: zijn filosofische methode betekende een terugkeer naar het **realisme**, als reactie tegen de overheersende filosofie van Immanuel Kant. Edith Stein verwoordde dit als volgt: « *Men zag in de fenomenologie een "nieuwe scholastiek", omdat de blik zich van het subject weg weer naar de dingen richtte: kennen scheen weer een ontvangen dat uit de dingen zelf zijn wet haalde, niet een bepalen dat aan de dingen zijn wet opdrong* » (Mijn jeugd, p. 262).

« *Alle jonge fenomenologen waren vóór alles en zeer bewust **realisten**.* » Daardoor waren zij in staat om tot de waarheid zelf van het *zijn* door te dringen: « *De waarheid* », aldus Husserl, « *is niet wat de psychologen zeggen. Zij zouden haar willen laten afhangen van degene die denkt. Op die manier zou de wet van de zwaartekracht pas waar zijn sedert het moment waarop Newton haar ontdekt heeft. Maar de waarheid is niet geboren uit degene die haar kent.* »

IN DE KRING VAN DE FENOMENOLOGEN

Vandaar dat we Edith Stein terugvinden in de stad Göttingen in het hart van Duitsland, op 17 april 1913, om er aan de Universiteit de colleges van Edmund Husserl te volgen. « *Het geliefde Göttingen ! Ik geloof dat alleen hij die er in de jaren tussen 1905 en 1914 gestudeerd heeft en de bloeitijd van de Göttingse fenomenologische school meegemaakt heeft, kan begrijpen wat er voor ons in die naam meetrilt* » (Mijn jeugd, p. 249). Hoewel de bevolking voor het grootste deel protestant was, hadden de klokken van de oude kerken de gewoonte bewaard om drie keer per dag het *Angelus* te luiden.

Allereerst maakte Edith kennis met professor Reinach, de adjunct van Husserl die belast was met het inwijden van de nieuwe studenten. Hij was het die de jonge vrouw tot bij de “meester” bracht :

« “Professor Reinach heeft mij over u gesproken”, zei Husserl . “Hebt u al iets van mij gelezen ?” – “Ja”, antwoordde ik. “De Logische Untersuchungen.” – “Volledig ? Heel de Logische Untersuchungen ?” – “Heel het tweede deel.” – “Heel het tweede deel ? ! Werkelijk waar ?” riep de hoogleraar uit. “Een ware heldendaad !” » (Mijn jeugd, p. 261-262).

En meteen werd de jonge studente opgenomen in de kring van de fenomenologen : Adolf Reinach, leerling van Hans Lipps, de echtgenoten Theodor Conrad en Hedwig Martius, Max Scheler, Roman Ingarden...

Husserl ontving zijn studenten geregeld een middag in de week thuis, in zijn woning aan de rand van de stad, waar zij hem al hun vragen konden voorleggen. Op regelmatige tijdstippen kwam elders in Göttingen ook de « Filosofische Kring » samen, die bestond uit de eigenlijke aanhangers van Husserl, om bepaalde vraagstukken onderling te bespreken. « *In Göttingen wordt alleen maar gefilosofeerd – dag en nacht, bij het eten en op straat, overal* », had Edith vroeger horen zeggen, en hoe waar was deze uitspraak !

Een iets jongere medestudente van Edith, die zich als protestantse tot het katholicisme bekeerde en benedictines werd onder de naam zuster Aldegondis, schetste dit portret van haar : « *Edith viel in onze groep helemaal niet op, ondanks het feit dat zij de reputatie had uitzonderlijk intelligent te zijn. Zij leek ons zelfs nogal ouderwets. Ze zat altijd op de voorste rij van het auditorium : een kleine figuur, mager en onbetekenend, en als het ware opgeslorpt door de intensiteit van haar denken. Haar donkere, gladde haren waren door een middenmeet gescheiden en achteraan in een dikke wrong samengebonden. Ze zag er bijna ziekelijk bleek uit. Haar grote, zwarte ogen, met die doordringende blik, konden streng en afstandelijk kijken om ongewenste nieuwsgierigheid de pas af te snijden. Maar van zodra men haar persoonlijk aansprak, verlichtte een onbeschrijflijke zachtheid haar ogen en deed een warme glimlach haar gelaat tot leven komen. Men kan niet zeggen dat ze mooi of knap was, of dat ze die typisch vrouwelijke charme bezat die anderen onmiddellijk aantrekt... Maar er was iets onvergelykbaars in dat gelaat met het hoge voorhoofd, dat wijsheid uitstraalde en dat zeer expres-*

sieve kinderlijke trekken behouden had : een vredevolle uitstraling die mensen fascineerde » (Élisabeth de Miribel, *Comme l'or purifié par le feu, Édith Stein, 1891-1942*, Plon 1984, p. 50).

OP DE DREMPEL VAN EEN NIEUWE WERELD

Dat jaar handelden de colleges van Husserl over “*Natur und Geist*”, met de bedoeling de thema’s uit het tweede deel van de “*Logische Untersuchungen*” verder uit te werken. Daarnaast volgde Edith Stein de lezingen van Max Scheler, die aan de fenomenologie een belangrijke dimensie toevoegde : de studie van de relaties die voortkomen uit liefde, haat, spijt, en die leiden tot de kennis van de anderen.

« *Voor mij evenals voor vele anderen is zijn invloed in die jaren ver over het gebied van de filosofie heen van betekenis geweest. Ik weet niet in welk jaar Scheler tot de katholieke Kerk teruggekeerd is ; het kan niet veel later geweest zijn. In elk geval was hij in die tijd geheel vol van katholieke ideeën die hij schitterend kon uiteenzetten met zijn briljante geest en de overredingskracht van zijn woord.*

« ***Dit was mijn eerste aanraking met een tot dan toe volledig onbekende wereld.*** Zij bracht mij nog niet tot het geloof, maar ontsloot een rijk van fenomenen waaraan ik nu niet meer blind kon voorbijgaan. Niet tevergeefs werd ons voortdurend ingeprent dat wij alle dingen zonder vooroordeel moesten bekijken en alle oogkleppen afwerpen. De omheiningen van rationalistische vooroordelen, waarin ik opgegroeid was zonder het te weten, vielen weg. ***De wereld van het geloof stond plotseling vóór mij.*** Mensen met wie ik dagelijks omging en naar wie ik met bewondering opzag, leefden in die wereld. Het moest op zijn minst de moeite waard zijn er ernstig over na te denken. Voorlopig begon ik nog niet aan een systematische bestudering van geloofsvragen, want ik was nog te vol van andere dingen. Ik stelde er mij tevreden mee de prikkels van mijn omgeving op te nemen zonder weerstand te bieden, en daardoor werd ik bijna onmerkbaar omgevormd » (Mijn jeugd, p. 275).

Kort tevoren had de studie van het *Onze Vader* in het Hoogduits op de jonge vrouw een diepe indruk gemaakt, zodat ze zelfs de studie van de filologie aan de filosofie toevoegde. Toen zij later met haar leerlingen deze tekst zou herlezen, zou ze telkens opnieuw op deze indringende ervaring terugkomen.

Rond dezelfde tijd werd ze tijdens één van haar favoriete bergwandelingen getroffen door een gebeuren dat ze nog nooit had meegemaakt. Toen ze de nacht had doorgebracht in een afgelegen hoeve en zich ’s anderendaags opmaakte om verder te trekken, was ze toevallig getuige van het gemeenschappelijk gebed van meesters en knechten, dat gebeden werd vóór iedereen aan het werk ging.

In haar drang om de *reële* wereld te leren kennen legde ze zich in die periode ook toe op de studie van de middeleeuwse christelijke filosofie en op de antieke wijsheid : Sint-Augustinus, Duns Scot, de H. Thomas van Aquino, Plato, Aristoteles.

Zij werd al spoedig de beste leerling van Husserl en zijn uitverkoren vertrouweling waar het om filosofische vraagstukken ging. Het moeilijkst was echter de verovering van mevrouw Husserl :

« *Zijn vrouw noemden wij onder elkaar met haar poëtische voornaam Malwine. Zij was klein en mager. Haar bruine ogen keken levendig en nieuwsgierig en altijd een beetje verbaasd de wereld in. Men was in haar aanwezigheid altijd wat bezorgd wat er komen zou, want meestal zei ze iets wat iemand in verlegenheid bracht... Zij bezocht regelmatig de colleges van haar man en heeft mij later eens bekend (wat wij al lang wisten) dat zij het aantal toehoorders telde. Een innerlijke band met de filosofie had zij niet. Zij beschouwde de wijsbegeerte als hét ongeluk van haar leven, omdat Husserl twaalf jaar als privaattoecent in Halle had moeten leven, voor hij benoemd werd. Deze ervaring bracht mevrouw Malwine ertoe haar kinderen vër van de filosofie te houden ! » (Mijn jeugd, p. 263-264).*

Edith werd in de ware zin van het woord « geadopteerd » door het gezin Husserl. Zij werd een vriendin en een vaste gaste in hun huis. Zo kon zij drinken aan de bron, maar toch werd haar dorst naar kennis niet gestild. Zelf vatte ze haar studietijd in Göttingen zó samen : « **De dorst naar de waarheid was mijn enige gebed.** »

Uit deze woorden blijkt duidelijk dat het formalisme van haar joodse opvoeding als een schelp opengebrosen was, waardoor haar ziel volop het licht van Christus kon ontvangen.

TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG

De oorlog onderbrak bruusk de studies van Edith Stein. Zij wijdde zich twee jaar aan de zorg voor de gekwetste soldaten in het Oostenrijks militair hospitaal van Mährisch-Weisskirchen, waarvoor ze een medaille van het Rode Kruis ontving. In 1916 behaalde ze haar doctoraat *summa cum laude* – het enige doctoraat in de filosofie dat in heel Duitsland dat jaar aan een vrouw gegeven werd. Husserl, die een vaste leerstoel in de filosofie verworven had aan de Universiteit van Freiburg im Breisgau, nodigde haar uit om daar zijn assistente te worden. Doctor Edith Stein, vijfentwintig jaar oud, ging tijdens het zomersemester van datzelfde jaar op dit aanbod in.

In juli 1916 was ze samen met Pauline Reinach in Frankfurt :

« *Wij gingen voor een paar minuten de Dom binnen en ter-*

wijl wij in eerbiedig zwijgen daar vertoefden, kwam een vrouw met een marktkorf binnen en knielde voor een kort gebed in een bank. Dat was iets heel nieuws voor mij. In de synagoge en de protestantse kerken kwam men alleen maar voor een godsdienstoefening. Hier kwam echter iemand midden uit haar alledaagse bezigheden in een lege kerk als het ware voor een vertrouwelijk gesprek. Dat heb ik nooit kunnen vergeten » (Mijn jeugd, p. 419).

In een museum in Frankfurt kwam ze onder de indruk van vier beelden uit een Vlaamse Graflegging uit de zestiende eeuw : de Moeder Gods ondersteund door Sint-Jan, de H. Maria Magdalena en Nicodemus. De uitdrukking op de gezichten van deze beelden was zo overweldigend dat ze zich er geruime tijd niet kon van losrukken. In vergelijking daarmee kwamen de Griekse kunstwerken in het museum – waarvoor ze eigenlijk gekomen waren – haar nietszeggend en koud over.

In november 1917 sneuvelde professor Adolf Reinach aan het front in Vlaanderen. Zijn jonge weduwe Anna deed een beroep op Edith om haar te helpen bij het klasseren van de filosofische geschriften van haar man, met het oog op een postume publicatie. Zonder aarzelen verliet Edith de Universiteit om aan deze vriendenplicht te voldoen. Omdat zij in Göttingen ge-

tuige was geweest van de intimiteit en het echtelijk geluk van de Reinachs was zij bang dat zij haar vriendin als verpletterd onder het verdriet zou aantreffen. Anna verscheen haar evenwel als innerlijk omgevormd door de beproeving. Haar fijne gelaatstreken droegen weliswaar de sporen van het diepe lijden dat haar verscheurde, maar de kracht van Christus woonde in haar ziel. Het Kruis was tot in het diepst van haar wezen doorgedrongen en had haar tegelijkertijd verwond en genezen. Het offer dat zij in liefde gebracht had, verenigde haar ziel met de gekruisigde Verlosser, wat haar hele wezen een nieuwe uitstraling gaf :

« *Dit is mijn eerste ontmoeting geweest met het Kruis en met de goddelijke kracht die het zijn dragers verleent. Ik zag voor de eerste maal tastbaar vóór mij de uit het verlossend lijden van Christus geboren Kerk in haar overwinning op de dood. Op dit moment stortte mijn ongeloof ineen, het jodendom verbleekte en Christus lichtte op in het geheimenis van Zijn kruis... Daarom koesterde ik ook bij mijn inkleding geen andere wens dan*

In 1914 meldde Edith Stein zich aan bij het Rode Kruis. Ze legde een examen van hulpverpleegster af en werd naar het front in de Karpaten gestuurd, waar men haar te werk stelde in een militair hospitaal voor besmettelijke ziekten. Haar moeder had haar gezegd : « Je zal nooit met mijn toestemming naar ginder gaan... » Edith had daarop geantwoord : « Dan zal ik zonder uw toestemming moeten gaan. »

De verpleegsters van het hospitaal organiseerden van tijd tot tijd een ontspanningsavond. Hoewel die avonden heel onschuldig waren, voelde Edith zich er niet op haar gemak : « Ik dacht aan mijn zieken... » Toch voegt ze eraan toe dat ook zij de gewoonte aannam om sterke koffie te drinken en te roken.

Pastoor-deken Eugen Breitling, die Edith Stein doopte en volgende doopakte ondertekende :

« Op 1 januari van het jaar Onzes Heren 1922 werd Edith Stein, dertigjaaroud, doctor in de filosofie, gedoopt. Geboren te Breslau op 12 oktober 1891 uit Siegfried Stein en Augusta Courant, kwam ze vanuit het jodendom [tot de Kerk] na behoorlijk onderrichten voorbereiding. Ze ontving de namen Teresa Hedwig. Haar meter was mevrouw Hedwig Conrad, geboren Martius, woonachtig te Bergzabern. »

Kanunnik Josef Schwind, geestelijk leidsman van Edith, over wie zij schrijft :

« Zijn leiding was mild en trefzeker, en helder als de zon... Hij onderwees de ziel om vrede en overgave na streven daar waar elke menselijke steun leek te ontbreken. Hij beschouwde de dingen uitsluitend onder hun eeuwigheidsaspect. Daardoor was zijn wezen als het ware doordrongen van een heilige en diepe ernst. Goedheid en beginselvastheid, ernst en kinderlijke vreugde, grootsheid en nederigheid, dat alles ging perfect samen in zijn ziel omdat zij geworteld was in een ontzaglijke liefde tot God. »

in onze Orde "van het Kruis" te worden genoemd » (aangehaald in : moeder Teresa Renata, p. 70).

Veel moderne biografen stellen het voor alsof Edith Stein bij de ontdekking van het christendom óók opnieuw het joods geloof van haar jeugd ontdekt heeft. Zij verwijzen daarbij naar een uitspraak van haar die al door Paus Joannes-Paulus II geciteerd werd tijdens zijn homelie voor de zaligverklaring, op 1 mei 1987 in Keulen : *« Ik was ermee opgehouden mijn godsdienst te beoefenen op de leeftijd van veertien jaar. Ik voelde me pas opnieuw joods toen ik mijn banden met God terug had aangehaald. »* Maar alleen wie onder de invloed van het gedachtegoed van Vaticanum II staat, kan de fout begaan om dit woord te interpreteren als een terugkeer van Edith Stein naar het *Talmoedisch* jodendom, dat zij duidelijk en voorgoed afgezworen had. Als vanzelfsprekend heeft zij door haar intrede in de katholieke Kerk terug aangeknoopt met het *Bijbels* jodendom. Toen zij zuster Teresa Benedicta geworden was, *« voelde zij zich opnieuw joods »* omdat zij in de Kerk van Christus het enig ware Israël erkend had, *« het Israël van God »* zoals Sint-Paulus in de Galatenbrief zegt (Ga. 6, 16) – en dat in tegenstelling tot hen *« die de titel van joden onrechtmatig voor zichzelf opeisen : een synagoog van Satan veeleer ! »* (Ap. 2, 9).

Ook op het echtpaar Reinach had de goddelijke genade ingewerkt. Anna had gebruik gemaakt van een tijdelijk verlof dat haar man was toegekend in de zomer van 1916 om hem ervan te overtuigen samen het doopsel te ontvangen. Hoewel zij aangetrokken waren door het katholicisme hadden ze zich tot een protestantse bedienaar gericht. Enkele uren voor de ceremonie had Reinach, door twijfel gegrepen, zijn vrouw ondervraagd : *« Hebben wij geen ongelijk het doopsel op deze manier te ontvangen ? Zou het kunnen dat ik mij niet klaar voel om de katholieke Kerk binnen te gaan ? »* Maar Anna had hem gerustgesteld : *« Laat maar zo, wij kennen de toekomst niet. Van zodra we in eenheid met Christus zijn, zal Hij ons leiden waarheen Hij wil ! Laten we zijn Kerk binnengaan, ik kan niet langer wachten. »* De dood van haar echtgenoot, één jaar later, voltooide de bekering van Anna : zij trad toe tot de katholieke Kerk.

DE BESLISSENDE STAP

Na haar terugkeer naar Freiburg ontmoette Edith Stein de existentialistische filosoof Martin Heidegger. Zij begreep onmiddellijk het belang van Heideggers onderzoek *« als een reactie tegen de neiging van Husserl om abstractie te maken van het bestaan en van al het concrete en persoonlijke. »*

Omdat de Freiburgse filosofiestudenten niet vertrouwd waren met het denken van Husserl, richtte Edith een inleidende cursus in de fenomenologie in om hen te helpen. Toen men haar op een keer ernstig

DE MOEDER VAN EDITH STEIN, GEBOREN AUGUSTA COURANT.

« Ondanks de innige genegenheid die ons verbond was mijn moeder mijn vertrouweling niet, net zo min trouwens als iemand anders... »

vroeg : « *Dus u doceert ook filosofie in Freiburg ?* », antwoordde ze fijntjes : « *Neen, ik houd een filosofische bewaarschool.* »

« *Het is in deze bewaarschool dat ik Edith heb ontdekt* », schreef later haar vriendin zuster Aldegondis. « *Zij had de gave van het onderwijs. Zij vormde ons met een onbegrensd geduld en met aandachtige en stille goedheid. Zonder een zweem van ironie of kritiek gaf ze antwoord op al onze onbeholpen vragen. Nooit verloor ze haar kalmte of haar gelijkmoedigheid, en haar toewijding was zo groot dat wij haar geen minuut voor haarzelf gunden.* »

Op bezoek bij haar protestantse vrienden, het echtpaar Conrad-Martius, in Bergzabern in de Palts, kwam Edith ertoe hen te vergezellen naar de zondagsdienst. « *Bij de protestanten is de Hemel gesloten, maar bij de katholieken is hij open* », merkte zij op. Op een avond moesten gastheer en gastvrouw een keer van huis. Mevrouw Conrad wees haar vriendin op de ruim voorziene boekenkast, en na hun vertrek haalde Edith lukraak een dik boek tevoorschijn : « *Het leven van de H. Teresia van Avila* », door de heilige zelf geschreven.

« *Ik begon te lezen en ik was onmiddellijk zo geboeid dat ik niet ophield vóór ik het uit had. Toen ik het boek dicht sloeg, zei ik tot mezelf: "Dit is de waarheid"* » (aangehaald in : moeder Teresia Renata, p. 76).

's Anderendaags trok Edith naar de stad om een katholieke catechismus te kopen. Daarin studeerde zij haast onafgebroken, totdat zij de inhoud haar geestelijk bezit mocht noemen. Daarop ging ze naar de katholieke dorpskerk om er de H. Mis bij te wonen.

« *Niets ontging mij* », schreef zij later, « *want dank zij mijn grondige voorstudie begreep ik zelfs de kleinste ceremonie. Een grijze, eerbiedwaardige priester [pastoor Breitling van Bergzabern] betrad het altaar en vierde het heilig mysterie met innige godsvrucht. Na de H. Mis wachtte ik totdat de priester zijn dankzegging had gedaan. Ik volgde hem naar de pastorie en vroeg hem zonder omwegen om gedoopt te mogen worden. Verwonderd antwoordde hij dat aan de opname in de H. Kerk een langdurige voorbereiding vooraf diende te gaan. "Hoelang heeft u al gestudeerd en wie geeft u leiding?" Ik kon hem slechts antwoorden : "Onderwerpt u mij alstublieft aan een examen" » (moeder Teresia Renata, p. 76).*

Daarop ontspoon zich een langdurig gesprek, tijdens hetwelk Edith werd ondervraagd over de gehele christelijke leer. De pastoor was vol bewondering voor het werk van Gods genade in de ziel van de jonge vrouw tegenover hem, en was bereid om haar verlangen in te willigen. Het doopsel zou toegediend worden op 1 januari 1922. De gelukkige doopleerlinge bracht oudejaarsavond in gebed bij het tabernakel door, en werd bekleed met de goddelijke genade op de drempel van het nieuwe jaar.

Edith stond er op dat aan haar voornaam die van Teresia toegevoegd werd, uit dankbaarheid jegens de grote Spaanse mystica, en die van Hedwig, uit gene-

genheid voor haar meter. Mevrouw Conrad Martius zei later over deze heuglijke dag : « *Het mooiste van al was haar stralende vreugde, de vreugde van een kind !* »

Onmiddellijk na haar doopsel deed Edith haar Eerste Communie, en van die dag af werd de Eucharistie haar dagelijks brood. Haar vrienden vertellen dat haar hele persoon sedert haar intrede in de Kerk straalde van vreugde, vergelijkbaar met de blijdschap die op het ge-laat van een pasgehuwde vrouw te lezen staat. Op Maria-Lichtmis 1922 diende de bisschop van Spiers (Speyer), Mgr. Ludwig Sebastian, haar het Vormsel toe in zijn privé-kapel. In Spiers ontmoette ze ook voor het eerst kanunnik Schwind, die haar als zijn eigen kind in zijn familie ontving en die haar geestelijke leidsman werd. Toen hij stierf op 1 september 1927 schreef Edith zijn lijkrede.

MOEDER EN DOCHTER

Er moest echter nog een moeilijke stap gezet worden, waarvoor Edith terugschrok : haar moeder op de hoogte brengen van haar bekering. Het nieuws zou een brutale slag kunnen toebrengen aan het hart van haar oude moeder en de intimiteit die tussen hen beiden bestond voorgoed kunnen kwetsen. Tussen moeder en dochter zou een afgrond van onbegrip kunnen ontstaan.

Edith maakte er zich niet met een brief vanaf. Ze vertrok naar Breslau, ging recht naar haar ouderlijk huis en knielde daar naast haar moeder neer :

« *Oog in oog met haar moeder kwam het zacht maar resoluut over haar lippen : "Moeder, ik ben katholiek geworden."* En deze sterke vrouw, die met bijbelse heldhaftigheid haar moeilijk levenslot had bedwongen en zich met haar zeven kinderen op een hoog peil had weten staande te houden, voelde nu hoe haar moed het begaf : ze weende. Dit had Edith niet verwacht. Nooit had ze haar moeder in tranen gezien. Op harde woorden had zij zich voorbereid, zelfs aan een mogelijke verstoting uit haar familie had zij gedacht. En nu zag zij haar huilen ! Edith werd hierdoor zo getroffen dat zij nauwelijks haar eigen tranen meester was. **Deze twee grote zielen, zo innig met elkaar verbonden door de band van het bloed, wisten op datzelfde ogenblik dat**

De bidstoel van Edith Stein in het koor van de kapel van het dominicanessenklooster in Spiers. Op deze bidstoel bracht Edith vaak uren in gebed door, wat de grote bewondering wekte zowel van de religieuzen als van de leerlingen. « Wij zagen haar elke dag vóór ons in de Mis zitten bidden, en wij voorvoelden het mysterie en de verborgen schittering van een leven dat volledig omgevormd was door het geloof. »

hun beider levensweg zich voortaan splitste » (moeder Teresia Renata, p. 77).

Een katholieke vriendin van de familie Stein schrijft in dit verband : « *Ik ben ervan overtuigd dat de verandering die zich in Edith voltrokken had en als een bovennatuurlijke kracht uit heel haar wezen straalde, mevrouw Stein heeft ontwapend. Deze Godvrezende vrouw bemerkte, zonder het geheel te begrijpen, het heilige dat van haar dochter uitging, en hoewel haar smart groot was, erkende zij toch haar onmacht om de strijd aan te binden tegen de goddelijke genade. Ook wij zagen op het eerste gezicht dat Edith anders was geworden, hoewel zij zoals tevoren haar familie en vrienden vol liefde was toegedaan en zich inspande om geen enkele wijziging in de hartelijke verstandhouding met hen te veroorzaken.* »

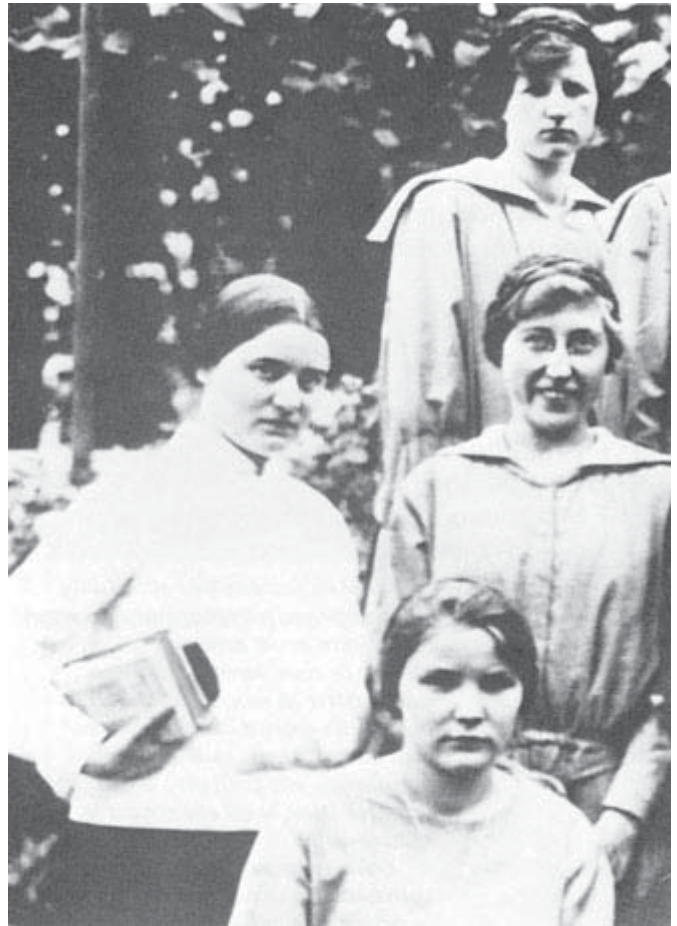
Edith bleef zes maanden bij haar familie in Breslau, en omringde haar moeder met respect en tederheid. Ze begeleidde haar naar de synagoog, sloot zich bij haar vasten aan en schikte zich in alles naar het tijdschema van haar dagelijks leven. Moeder Stein observeerde haar dochter stilzwijgend. Aan een goede vriendin vertrouwde zij toe : « *Ik heb nog nooit iemand zien bidden zoals Edith.* » Zij wist dat het zinloos was om te proberen Edith terug te winnen, maar kon er toch niet van afzien. Op een keer, toen de rabbijn in de synagoog met bijzondere nadruk het joods gebed voorlas : « *Hoor, o Israël, uw God is een énige* », legde zij haar hand op de arm van haar dochter en fluisterde haar toe : « *Hoor je het ? De ware God is slechts een énige !* »

LERARES IN SPIERS

In Freiburg voelde Edith zich nu niet meer thuis. Kanunnik Schwind vond voor haar een plaats als lerares aan de Dominicanessenschool *Sankt Magdalena* in Spiers. Daar zou ze acht jaar blijven, van Pasen 1923 tot Pasen 1931. Ze deelde het arme en teruggetrokken leven van de zusters... en stortte zich op de H. Thomas van Aquino ! Toch was het niet het "thomisme" dat haar interesseerde, maar Sint-Thomas zelf. Haar krachtige geest zette haar ertoe aan om Sint-Thomas te vervolledigen, te verbeteren, te vervolmaken met de moderne verworvenheden van de fenomenologie en het existentialisme.

De H. Thomas maakt een onderscheid tussen een rangorde van bovennatuurlijke waarheden, die behoort tot het domein van de openbaring en het geloof, en een rangorde van natuurlijke waarheden, die behoort tot het domein van de natuurlijke rede. Husserl kent dit onderscheid tussen het natuurlijke en het bovennatuurlijke niet. Volgens hem blijft de rede de enige opperrechter van goed en kwaad. Weliswaar reserveert Husserl, die zelf overging van het jodendom naar het protestantisme, een plaats voor het geloof, maar volgens hem heeft het geloof betrekking op het irrationele, dat noch waar noch onwaar is...

Edith Stein opent een nieuw denkspoor, dat van een "christelijke filosofie" die volledig afhankelijk is van het geloof. Allereerst gaat het om een "totale filosofie",

die ook de waarheden van het geloof omvat ; vervolgens moet het geloof, als hoogste zekerheid die gegrondvest is op het gezag van de zichzelf openbarende God, oordelen over de verworvenheden van de natuurlijke rede en zijn instemming ermee betuigen.

Edith Stein zag Husserl terug, na een tijdperk van acht jaar en van een betekenisvolle ontwikkeling. « *Ik sprak heel open met hem. Zijn vrouw was ook aanwezig, maar telkens als zij iets onmogelijks in het midden bracht, antwoordde hij haar zo diepzinnig en mooi dat ik er nauwelijks iets aan toe te voegen had. Ik meen nochtans dat men zich voor illusies dient te hoeden. Het is uitstekend vrij en openhartig met iemand zoals Husserl over geloofsproblemen te spreken, maar het verscherpt zowel zijn eigen verantwoordelijkheid als de onze voor hem. Gebed en offer zijn ongetwijfeld van meer belang dan alles wat wij tot iemand kunnen zeggen, en ik ben er vast van overtuigd dat zij dringend nodig zijn.*

« *Het is iets geheel anders gewoon in staat van genade te zijn dan wel een door God uitverkoren werktuig te zijn. Wij zijn niet tot oordelen bevoegd en kunnen beter op Gods ondoorgroondelijke barmhartigheid vertrouwen. Maar de ernst van het probleem mogen wij niet verdoezelen. Na elke ontmoeting werd ik mijn onmacht tot directe beïnvloeding gewaar en spitste zich de noodzakelijkheid van een persoonlijke « holocaust » toe... » (moeder Teresia Renata, p. 88-89).*

Haar persoonlijke holocaust zou niet veel later realiteit worden...

broeder Bruno Bonnet-Eymard

IN DE VREDE VAN DE KERK

HET Tweede Vaticaans Concilie leidde vanaf de jaren zestig tot een pijnlijke scheuring in de Kerk. Voor – en tegenstanders van de Hervorming stonden lijnrecht tegenover elkaar, en een regelrechte burgeroorlog onder katholieken was het gevolg.

Dertig jaar geleden al brak abbé de Nantes een lans voor het herstel van de naastenliefde in de Kerk. Zijn motto daarbij was : *IN NECESSARIIS UNITAS, IN DUBIIS LIBERTAS, IN OMNIA CARITAS*. « In het noodzakelijke moet er eenheid zijn. » De geopenbaarde goddelijke waarheid moet de band van eenheid zijn die alle katholieken verenigt in het geloof. « In het betwijfelbare moet er vrijheid zijn. » De conciliaire nieuwigheden en nieuwlichterijen mogen ons niet onder dwang opgelegd worden. « In alles moet de naastenliefde heersen. » Laten we in de discussies en debatten het grote gebod van de naastenliefde niet uit het oog verliezen.

Dit motto overheerste de afgelopen zomer de jongerenkampen die wij in Frankrijk organiseerden. Na de terreur van de voorbije jaren konden wij onverwacht herademen : een uitzonderlijke genade, “een Engel die voorbijkwam”...

Wij mochten opnieuw probleemloos kerken binnen waar we op een vaderlijke en broederlijke manier verwelkomd werden. Wij realiseerden ons zo eens te meer de wijsheid van abbé de Nantes, “die nooit met Rome gebroken heeft”, in tegenstelling tot de aanhangers van Mgr. Lefebvre die zich afsneden van de levensstroom van de Kerk.

Voor de pastoor van onze “sector” waren wij zijn éénenderdigste (!) parochie. Niettemin ontving hij ons alsof hij zich alleen om ons te bekommeren had. Hij toonde zich bijzonder blij toen hij vaststelde dat aan onze « *camp-retraites* » (kampen die tegelijkertijd geestelijke bezinningsdagen zijn) zowel ouders als kinderen deelnemen. « Een educatief project voor de toekomst ! » was zijn commentaar. Dank zij hem werd in het tabernakel van het verlaten dorpskerkje Jezus terug aanwezig gesteld, en de klokken van de Verrijzenis riepen onze grote groep elke dag opnieuw bijeen aan de voeten van onze Verlosser.

Eén van de zondagen reden wij met de fiets naar de parochiemis in de nabijgelegen grotere stad. De parochianen ontvingen ons ook met opvallende vriendelijkheid, en vonden door ons voorbeeld de vergeten liturgische gebaren van welker terug – om te beginnen de eerbiedige stilte in de kerk. Maar na de mis konden zij zich op het plein vóór de kerk amper verstaanbaar maken, want een geweldig *Cantate Domino*

beweest hen dat ook wij kunnen “uitbarsten”, net zoals ook wij een glas water en een stuk stokbrood kunnen “delen”, maar... nà de mis, en op het kerkplein !

« *Wat een vreugde om zo overal met open armen ontvangen te worden* », schrijft één van de deelnemers. « *En wat een verschil met de onverholven vijandigheid van de voorbije jaren... Meer dan ooit hebben wij ons kinderen van de Kerk gevoeld, toen wij zo het Franse platteland doorkruisten en in de dorpskerken door en door goede pastoors aantroffen om ons de sacramenten toe te dienen en opgetogen naar onze liederen te luisteren !* »

Die vreugde van kind van de Kerk te zijn, ondanks al onze gerechtvaardigde kritiek op het Concilie en op de Pausen in zoverre zij de promotoren waren van een onaanvaardbare nieuwe religie, danken wij aan de wijsheid van onze geestelijke vader, abbé de Nantes. Hij wees ons veertig jaar geleden al de te volgen « *ligne de crête* », het smalle pad tussen de afgronden van schisma en ketterij. Deze weg laat ons toe om de waarheid

te onderscheiden en onszelf ver te houden van elke vorm van ketterij, zonder anderzijds het gezag van onze herders te verwerpen. Zoals een vader schrijft : « *Wij bidden elke dag dat onze kinderen deze weg trouw zouden blijven volgen : een moeilijke weg, vast en zeker, maar de enige die ons naar ons eeuwig heil voert...* »

Die goede verstandhouding met de geestelijkheid maakte ook onze bedevaarten naar Paray-le-Monial en Nevers tot onvergetelijke hoogtepunten.

In de stad van het Heilig Hart gingen wij bidden aan de voeten van de H. Margaretha-Maria Alacoque, die de onvergelykbare spiegel was van het Lijden van Jezus' Hart : « *Alle nachten van donderdag op vrijdag zal Ik je deelachtig doen zijn aan de dodelijke droefheid die ik wilde voelen in de Hof van Olijven, en deze droefheid zal je tot een soort van*

doodstrijd brengen die harder om dragen is dan de dood zelf... » En in Nevers knielden wij neer bij de H. Bernadette Soubirous, zij die het bijzondere voorrecht genoot de boodschapster van de Onbevleete Ontvangenis te mogen zijn en die haar niet te beschrijven lichamelijk lijden onder een glimlach verborg en opofferde voor de arme zondaars.

« *De zomerkampen van de CRC zijn voor ons een onuitputtelijke bron van genade. Wij vragen aan de heiligen tot wie wij deze zomer hebben gebeden de kracht om het geloof te bewaren in deze moeilijke tijden van afvalligheid, in afwachting van de triomf van het Onbevleete Hart van Maria !* »

naar broeder Gérard van de H. Maagd

